

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija

**GAMTINIŲ DUJŲ RINKOS STEBĖSENOS ATASKAITA UŽ
2012 M. III KETV.**

Vilnius, 2012

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija
Algirdo g. 27,
LT-03219 Vilnius
Tel. +370 5 2135166,
Faks. +370 5 2135270.
El. p. rastine@regula.lt
www.regula.lt

2012 m. gruodis

TURINYS

ĮVADAS.....	4
1. GAMTINIŲ DUJŲ IMPORTAS.....	6
1.1. Rinkos dalyviai	6
1.2. Rinkos apimtis.....	6
2. GAMTINIŲ DUJŲ PERDAVIMAS	10
2.1. Rinkos dalyviai	10
2.2. Rinkos apimtis.....	10
2.3. Investicijos	11
3. GAMTINIŲ DUJŲ SKIRSTYMAS.....	13
3.1. Rinkos dalyviai	13
3.2. Rinkos apimtis.....	13
3.3. Investicijos	14
4. GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMAS.....	15
4.1. Rinkos dalyviai	15
4.2. Didmeninė gamtinių dujų tiekimo rinka.....	15
4.3. Mažmeninė gamtinių dujų tiekimo rinka	16
4.4. Investicijos	19

JVADAS

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) parengė 2012 m. III ketv. gamtinių dujų rinkos stebėsenos ataskaitą. Ataskaita parengta gamtinių dujų tiekimo, perdavimo ir skirstymo įmonių Komisijai pateiktų ataskaitų, kompanijos *Bloomberg* duomenimis.

Ataskaitoje nagrinėjamos gamtinių dujų importo, perdavimo, skirstymo bei tiekimo rinkos.

Esminiai 2012 m. III ketv. įvykiai:

- Gamtinių dujų importo rinkoje veikiantys dalyviai 2012 m. III ketv., palyginti su 2011 m. III ketv., importavo 3,6 proc. daugiau gamtinių dujų, o importo sąnaudos didėjo 16,3 proc.
- Alternatyvių kuro rūšių (1 proc. sieringumo mazuto ir gazolio 0,1 proc.) kainų augimas bei dolerio stiprėjimas lito atžvilgiu, palyginti su 2011 m. III ketv., lėmė 13,9 proc. didesnę svertinę gamtinių dujų importo kainą.
- 2012 m. III ketv. gamtinių dujų tranzito apimtys, palyginti su 2011 m. III ketv., didėjo 3,1 proc., o perdavimo Lietuvos vartotojams apimtys augo 3,7 proc. Šie veiksniai nulėmė 3,5 proc. bendrų perdavimo apimčių didėjimą.
- Pajamos iš gamtinių dujų perdavimo Lietuvos vartotojams veiklos 2012 m. III ketv. siekė 30,0 mln. Lt ir, palyginti su 2011 m. III ketv., mažėjo 2,6 proc.
- 2012 m. III ketv. paskirstyta 12,9 proc. mažiau gamtinių dujų nei 2011 m. III ketv. Didžiausią skirstymo rinkos dalį – 97,0 proc. – užima AB „Lietuvos dujos“.
- Skirstymo veiklos pajamos 2012 m. III ketv. siekė 27,3 mln. Lt – 2,8 proc. daugiau nei 2011 m. III ketv.
- Didmeninė gamtinių dujų tiekimo rinka ir toliau išlieka palyginti nedidelė: 2012 m. III ketv. parduota beveik 2 mln. m³ gamtinių dujų – 37,7 proc. daugiau nei 2011 m. III ketv.
- 2012 m. III ketv. pajamos už dujas, parduotas didmeninėje tiekimo rinkoje, siekė 3,1 mln. Lt ir, palyginti su 2011 m. III ketv., buvo 56,0 proc. didesnės.
- Nuo 2012 m. kovo 1 d. pradėjo veikti gamtinių dujų birža, kurios operatorius – BALTPPOOL UAB. Per ketvirtį neįvyko sandorių gamtinių dujų biržoje.
- Mažmeninėje gamtinių dujų tiekimo rinkoje 2012 m. III ketv. patiekta 297,6 mln. m³ gamtinių dujų, t. y. 2,6 proc. daugiau nei 2011 m. III ketv. Tiekimas nebuitiniams vartotojams 2012 m. III ketv., palyginti su 2011 m. III ketv., didėjo 3,0 proc., buitiniams vartotojams – mažėjo 2,5 proc.

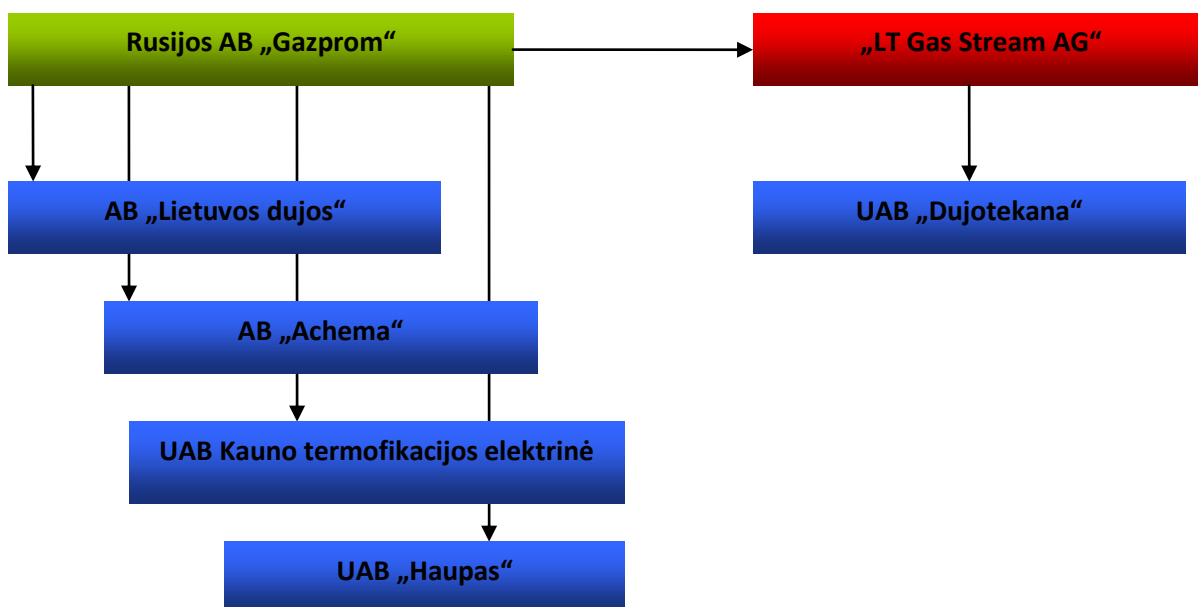
- Mažmeninės gamtinių dujų tiekimo rinkos dalyvių pajamos iš buitiniams vartotojams patiektų dujų 2012 m. III ketv. sudarė 30,8 mln. Lt ir, palyginti su 2011 m. III ketv., buvo 20,0 proc. didesnės. Pajamos iš nebutinių vartotojų segmento 2012 m. III ketv. buvo 17,2 proc. didesnės nei 2011 m. III ketv. ir siekė 393,4 mln. Lt.
- Perdavimo rinkoje 2012 m. III ketv. buvo investuota 31 mln. Lt, t. y. 3,7 karto daugiau nei 2011 m. III ketv. Skirstymo rinkos investicijos 2012 m. III ketv. siekė 15,7 mln. Lt, t. y. 2,4 karto daugiau nei 2011 m. III ketv. Tiekimo rinkoje 2012 m. III ketv. investuota 0,14 mln. Lt, t. y. 2,8 karto daugiau nei 2011 m. III ketv. Iš viso investicijos gamtinių dujų sektoriuje 2012 m. III ketv. sudarė 46,9 mln. Lt ir, palyginti su 2011 m. III ketv., buvo 3,1 karto didesnės.
- Vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, valstybė narė privalo užtikrinti perdavimo veiklos atskyrimą nuo skirstymo, tiekimo ir gamybos veiklų bei šių veiklų komercinių interesų, įskaitant perdavimo veiklos nuosavybės atskyrimą. 2012 m. spalio 5 d. Komisija išnagrinėjo AB „Lietuvos dujos“ 2012 m. rugpjūčio 7 d. pateiktą derinti investicijų projektą, skirtą perdavimo sistemos operatoriui atskirti ir naujai įmonei įkurti, ir pritarė beveik 8,5 mln. Lt investicijoms.

1. GAMTINIŲ DUJŲ IMPORTAS

1.1. Rinkos dalyviai

2012 m. III ketv. gamtinių dujų importo rinkoje veikė tie patys dalyviai, kaip ir 2012 m. II ketv. Gamtines dujas importavo AB „Lietuvos dujos“, UAB „Dujotekana“, UAB „Haupas“, AB „Achema“ ir UAB Kauno termofikacijos elektrinė. Gamtinės dujos į Lietuvą 2012 m. III ketv. buvo importuojamos iš vienintelio išorinio tiekėjo – Rusijos AB „Gazprom“. UAB „Dujotekana“ dujas pirkė iš tarpininko „LT Gas Stream AG“, o ne tiesiogiai iš Rusijos AB „Gazprom“.

1 pav. Gamtinių dujų importo į Lietuvą segmento dalyviai

Šaltinis: Komisija.

1.2. Rinkos apimtis

2012 m. III ketv. į Lietuvą buvo importuota 673,7 mln. m³ gamtinių dujų, tai 3,6 proc. daugiau nei 2011 m. III ketv., kai buvo importuota 650,5 mln. m³ dujų. AB „Lietuvos dujos“ ir UAB Kauno termofikacijos elektrinės 2012 m. III ketv. importuojamų gamtinių dujų kiekis, palyginti su 2011 m. tuo pačiu laikotarpiu, mažėjo atitinkamai 14,3 ir 2,7 proc. Tuo tarpu kitų gamtinių dujų importo rinkos dalyvių importuojamų gamtinių dujų kiekiai didėjo: UAB „Dujotekana“ importo apimčių augimas siekė 63,6 proc., AB „Achema“ – 4,8 proc., o UAB „Haupas“ – 0,3 proc.

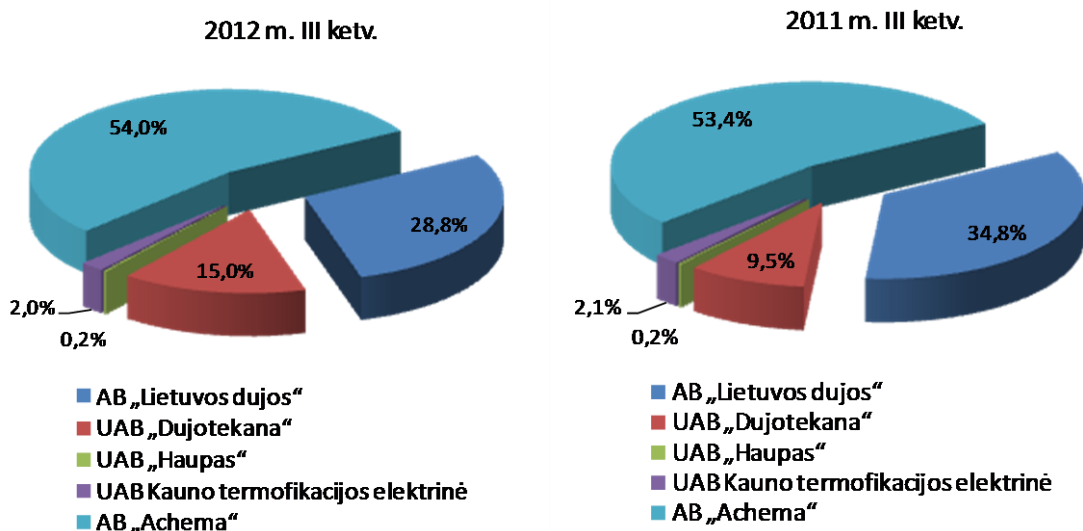
1 lentelė. Į Lietuvą importuojamų gamtinių dujų kiekiai, tūkst. m³, 2011–2012 m. III ketv.

Importuotojas	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, proc.
AB „Lietuvos dujos“	193.883	226.280	-14,3
UAB „Dujotekana“	101.291	61.921	63,6
UAB „Haupas“	1.429	1.433	0,3
UAB Kauno termofikacijos elektrinė	13.285	13.649	-2,7
AB „Achema“	363.854	347.194	4,8
Iš viso:	673.742	650.477	3,6

Šaltinis: Komisija.

Vertinant rinką pagal importuotų gamtinių dujų kiekį, 2012 m. III ketv. didžiausią importo rinkos dalį – 54,0 proc. užėmė AB „Achema“, dujas naudojanti savo ūkiniams poreikiams. Palyginti su 2011 m. III ketv., UAB „Dujotekana“ ir AB „Achema“ užimamos rinkos dalys augo atitinkamai 5,5 ir 0,6 procentinio punkto. AB „Lietuvos dujos“ užimama rinkos dalis mažėjo 6,0 procentiniais punktais, o UAB „Haupas“ ir UAB Kauno termofikacijos elektrinės užimamų rinkos dalių mažėjimas buvo nežymus ir sudarė atitinkamai 0,01 ir 0,13 procentinio punkto.

2 pav. Gamtinių dujų importo rinkos struktūra pagal importuojamų gamtinių dujų kiekį, 2011–2012 m.

Šaltinis: Komisija.

2012 m. III ketv., palyginti su 2011 m. III ketv., importuojamų gamtinių dujų įsigijimo sąnaudos didėjo 16,3 proc. Tam daugiausia įtakos turėjo UAB „Dujotekana“, kurios importo sąnaudos augo 86,0 proc. 2012 m. III ketv., palyginti su 2011 m. III ketv., mažesnes importo sąnaudas patyrė tik AB „Lietuvos dujos“. Visų kitų įmonių patirtos importo sąnaudos buvo didesnės.

2 lentelė. Į Lietuvą importuojamų gamtinių dujų įsigijimo sąnaudų dinamika, tūkst. Lt*

Importuotojas	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, proc.
AB „Lietuvos dujos“	265.897	272.639	-2,5
UAB „Dujotekana“	139.369	74.917	86,0
UAB „Haupas“	2.198	1.914	14,8
UAB Kauno termofikacijos elektrinė	18.170	16.438	10,5
Iš viso:	425.634	365.908	16,3

* - nevertinant AB „Achema“ importo sąnaudų.

Šaltinis: Komisija.

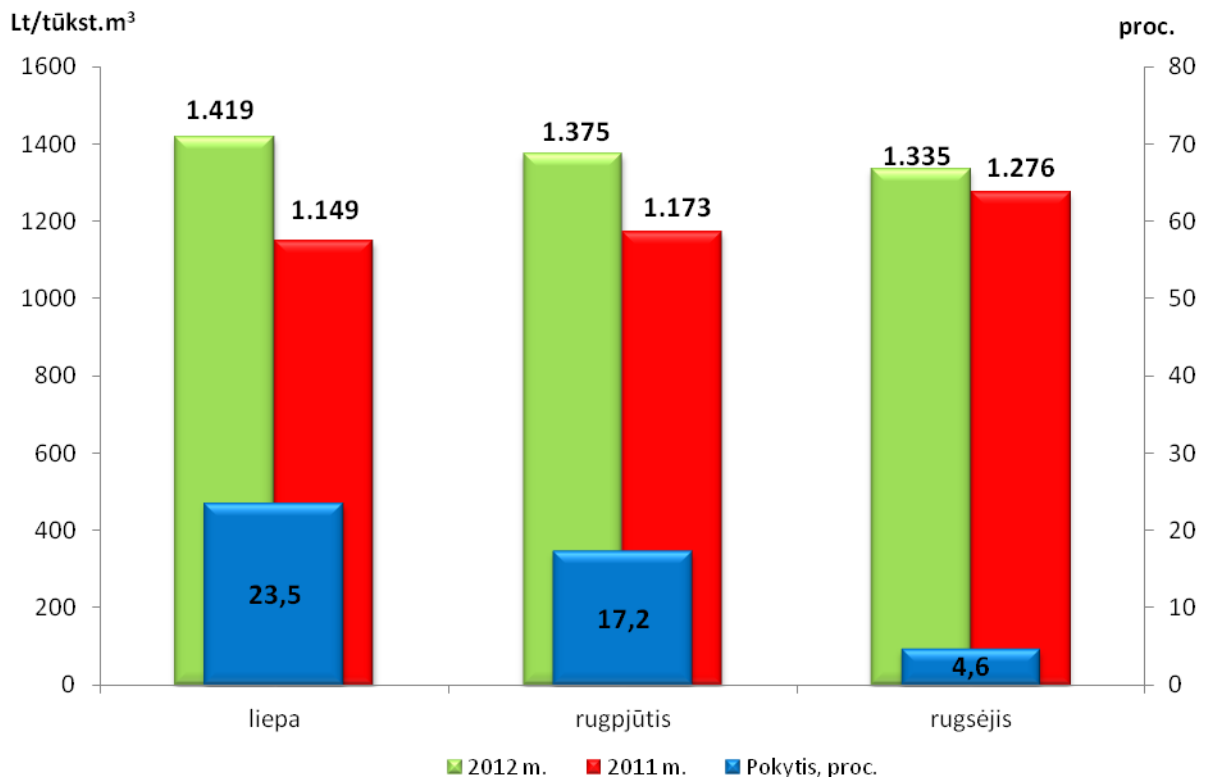
Importuojamų gamtinių dujų kaina tiesiogiai priklauso nuo alternatyvių kuro rūšių, t. y. 1 proc. sieringumo mazuto ir dyzelinio kuro (gazolio 0,1 proc.) kainos pasaulinėje rinkoje bei euro ir JAV dolerio kurso santykio. Kiekvienos dienos naftos produktų kainų bei valiutų kurso svyravimai ir reikšmės skelbiami Komisijos interneto svetainėje www.regula.lt.

Palyginti 2012 m. III ketv. alternatyvaus kuro rūšių kainas su 2011 m. III ketv., 1 proc. sieringumo mazutas, priklausomai nuo mėnesio, buvo nuo 2,0 iki 10,7 proc. brangesnis, o dyzelinio kuro (gazolis 0,1 proc.) kaina kito nuo -1,6 iki 4,3 proc. Be to, priešingai nei 2011 m. III ketv., 2012 m. III ketv. buvo stebimas alternatyvaus kuro rūšių kainų mažėjimas. JAV dolerio vertė lito atžvilgiu 2012 m. III ketv., palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2011 m., augo. Minėti veiksniai lėmė, kad 2012 m. III ketv. importuojamų gamtinių dujų kaina buvo vidutiniškai 13,9 proc. didesnė nei 2011 m. III ketv. ir siekė 1.374 Lt už tūkst. m³ (2011 m. III ketv. vidutinė importuojamų dujų kaina buvo 1.206 Lt už tūkst. m³). Vidutinių gamtinių dujų importo kainų palyginimas pateikiamas 3 paveiksle.

3 lentelė. 1 proc. sieringumo mazuto ir dyzelinio kuro (gazolio 0,1 proc.) 6 mėn. kainos ir valiutų kursų santykio 2012 m. III ketv.–2011 m. III ketv. palyginimas

Gamtinių dujų importo kainos veiksnys	Mėn.	Kaina, JAV dol./t		Pokytis, proc.
		2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	
1 proc. sieringumo mazutas	liepa	695,1	628,15	10,7
	rugpjūtis	687,61	657,43	4,6
	rugsėjis	682,93	669,34	2,0
Dyzelinis kuras (gazolis 0,1 proc.)	liepa	958,65	919,07	4,3
	rugpjūtis	947,91	946,39	0,2
	rugsėjis	941,42	956,73	-1,6
LTL/USD	liepa	2,811	2,421	16,1
	rugpjūtis	2,738	2,389	14,6
	rugsėjis	2,670	2,557	4,4

Šaltinis: Komisija.

3 pav. Vidutinė gamtinių dujų importo kaina, 2011–2012 m., Lt/tūkst. m³

Šaltinis: Komisija.

2. GAMTINIŲ DUJŲ PERDAVIMAS

2.1. Rinkos dalyviai

2012 m. III ketv. gamtinių dujų perdavimo rinkoje veikė vienintelė įmonė – AB „Lietuvos dujos“. Komisija šiai įmonei licenciją vykdyti dujų perdavimo veiklą yra išdavusi 2001 m. gruodžio 17 d. Licencijuojamos veiklos teritorija apima visas 10 Lietuvos apskričių. Tranzito veikla nėra licencijuojama, šią veiklą vykdo perdavimo tinklo operatorius AB „Lietuvos dujos“.

2.2. Rinkos apimtis

Perdavimo sistemos operatorius 2012 m. III ketv. transportavo 1.125,8 mln. m³ gamtinių dujų, iš kurių 19,7 mln. m³ arba 1,7 proc., teko buitiniams vartotojams, 653,6 mln. m³ arba 58,1 proc. – nebutiniams vartotojams, o likusi 452,6 mln. m³ (arba 40,2 proc.) gamtinių dujų dalis – tranzitui. Palyginti su 2011 m. III ketv., per šių metų trečiąjį ketvirtį buvo transportuota 37,6 mln. m³ (arba 3,5 proc.) daugiau dujų.

2012 m. III ketv., palyginti su 2011 m. III ketv., gamtinių dujų tranzito dalis mažėjo 0,1 procentinio punkto, o tranzito apimtys kiekybine išraiška augo 3,1 proc. Gamtinių dujų perdavimas Lietuvos vartotojams 2012 m. III ketv. buvo 3,7 proc. didesnis nei 2011 m. III ketv. ir siekė 673,3 mln. m³ gamtinių dujų. Buitiniams vartotojams perduotas gamtinių dujų kiekis 2012 m. III ketv. sudarė 2,9 proc., nebutiniams – 97,1 proc. viso Lietuvos vartotojams perduoto gamtinių dujų kiekio. 2012 m. III ketv., palyginti su 2011 m. III ketv., buitiniams gamtinių dujų vartotojams buvo perduota 0,5 mln. m³ (arba 2,5 proc.) mažiau gamtinių dujų, o nebutiniams – 24,3 mln. m³ (arba 3,9 proc.) daugiau.

4 lentelė. **Gamtinių dujų perdavimo apimtys, tūkst. m³**

Perdavimas	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, tūkst. m ³	Pokytis, proc.
Perdavimas LT vartotojams	673.259	649.461	23.798	3,7
Buitiniai vartotojai	19.693	20.195	-502	-2,5
Nebutiniai vartotojai	653.566	629.266	24.300	3,9
Tranzitas	452.575	438.780	13.795	3,1
Iš viso:	1.125.834	1.088.241	37.593	3,5

Šaltinis: Komisija.

Gamtinių dujų perdavimo veiklos pajamos 2012 m. III ketv. buvo 2,6 proc. mažesnės nei tuo pačiu laikotarpiu 2011 metais. Pajamos už gamtinių dujų perdavimą Lietuvos vartotojams 2012 m.

III ketv. siekė kiek daugiau nei 30 mln. Lt. Didžiausią dalį perdavimo veiklos pajamų rinkos struktūroje sudarančios pajamos, gautos iš nebutinių vartotojų (87,0 proc. visų perdavimo veiklos pajamų), 2012 m. III ketv., palyginti su 2011 m. III ketv., mažėjo 7,9 proc. 2012 m. III ketv. daugiausia – 289,4 proc. (arba 3,9 karto) augo pajamos už trumpalaikius perdavimo pajėgumus ir pajėgumų viršijimą. Šių pajamų dalis 2012 m. III ketv. perdavimo veiklos pajamų rinkos struktūroje sudarė 6,6 proc.

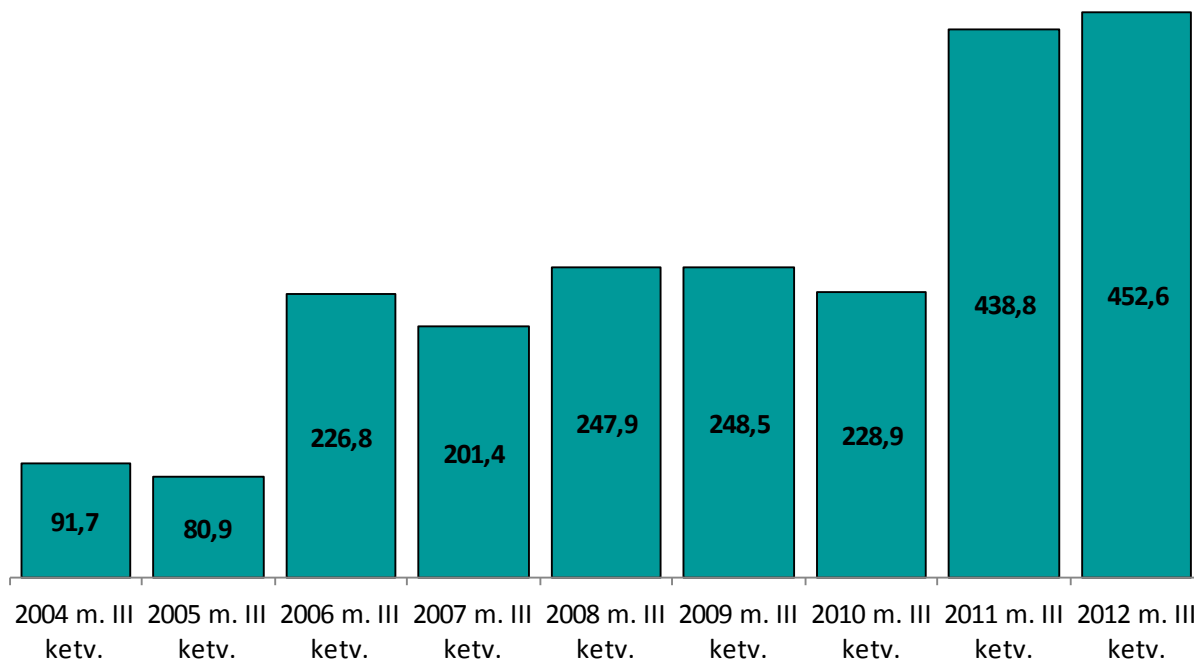
5 lentelė. **Gamtinių dujų perdavimo veiklos pajamos***, tūkst. Lt

Perdavimas	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, tūkst. Lt	Pokytis, proc.
Buitiniai vartotojai	1.927,7	1.958,3	-30,6	-1,6
Nebuitiniai vartotojai	26.121,4	28.364,7	-2.243,3	-7,9
Pajamos už trumpalaikius perdavimo pajėgumus ir pajėgumų viršijimą	1.987,3	510,3	1.477,0	289,4
Iš viso:	30.036,4	30.833,3	-796,9	-2,6

* - nevertinant tranzito transportavimo perdavimo sistema pajamų.

Šaltinis: Komisija.

4 pav. **Gamtinių dujų tranzito dinamika, 2004–2012 m., mln. m³**

Šaltinis: Komisija.

2.3. Investicijos

AB „Lietuvos dujos“ į transporto magistraliniu tinklu veiklą 2012 m. III ketv. investavo 31 mln. Lt, t. y. beveik 4 kartus daugiau nei praėjusių metų trečiąjį ketvirtį. Augimą lėmė

investicijos į dujų sistemų plėtrą. Magistralinio dujotiekio nuo Jurbarko iki atšakos į Tauragės dujų skirstymo stotį (DSS) statybai buvo skirta 11,4 mln. Lt (arba 36,8 proc. visų 2012 m. III ketv. perdavimo veiklos investicijų), magistralinio dujotiekio nuo atšakos į Tauragės DSS iki atšakos į Šilutės DSS statybai – 6,5 mln. Lt (20,9 proc. visų ketvirčio perdavimo veiklos investicijų), o magistralinio dujotiekio nuo atšakos į Šilutės DSS iki atšakos į Klaipėdos DSS-2, atšakos į Klaipėdos DSS-2 ir DSS-2 statybai – 5,6 mln. Lt (18,1 proc. visų ketvirčio perdavimo veiklos investicijų).

6 lentelė. **Investicijos į gamtinių dujų transporto magistraliniu tinklu veiklą, 2011–2012 m.**

	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, tūkst. Lt	Pokytis, kartais
Investicijos, tūkst. Lt	30.989	8.405	22.584	3,7

Šaltinis: Komisija.

Vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, valstybė narė privalo užtikrinti perdavimo veiklos atskyrimą nuo skirstymo, tiekimo ir gamybos veiklų bei šių veiklų komercinių interesų, įskaitant perdavimo veiklos nuosavybės atskyrimą. 2012 m. spalio 5 d. Komisija išnagrinėjo AB „Lietuvos dujos“ 2012 m. rugpjūčio 7 d. pateiktą derinti investicijų projektą, skirtą perdavimo sistemos operatoriui atskirti ir naujai įmonei įkurti, ir pritarė beveik 8,5 mln. Lt investicijoms.

3. GAMTINIŲ DUJŲ SKIRSTYMAS

3.1. Rinkos dalyviai

Komisijos išduotas gamtinių dujų skirstymo veiklos licencijas 2012 m. III ketv. turėjo ir veiklą vykdė šešios įmonės. Skirstymo rinkos dalyvių skaičius 2012 m. III ketv., palyginti su 2012 m. II ketv., nepakito.

7 lentelė. Įmonės, turinčios gamtinių dujų skirstymo licencijas

Eilės nr.	Įmonės pavadinimas	Veiklos vykdymas
1.	AB „Lietuvos dujos“	Taip
2.	AB agrofirma „Josvainiai“	Taip
3.	UAB „Intergas“	Taip
4.	UAB „Fortum Heat Lietuva“	Taip
5.	UAB „Druskininkų dujos“	Taip
6.	AB „Achema“	Taip

Šaltinis: Komisija.

3.2. Rinkos apimtis

2012 m. III ketv. gamtinių dujų skirstymo sistema buvo transportuota 129,5 mln. m³ gamtinių dujų. Palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2011 m., 2012 m. III ketv. paskirstytų gamtinių dujų apimtis mažėjo 12,9 proc.

Buitiniams vartotojams 2012 m. III ketv. buvo paskirstyta 19,7 mln. m³ gamtinių dujų (15,2 proc. viso paskirstyto gamtinių dujų kiekio). Buitiniams vartotojams paskirstytų gamtinių dujų kiekis 2012 m. III ketv., palyginti su 2011 m. III ketv., mažėjo 2,5 proc., tačiau gamtinių dujų skirstymo rinkos struktūroje užėmė 1,6 procentinio punkto didesnę rinkos dalį negu 2011 m. III ketv. Nebuitiniams vartotojams paskirstyta 109,8 mln. m³ gamtinių dujų, tai sudarė 84,8 proc. viso paskirstyto dujų kiekio. Palyginti su 2011 m. III ketv., 2012 m. III ketv. nebutiniams vartotojams paskirstytų gamtinių dujų kiekis mažėjo 18,8 mln. m³ (arba 14,6 proc.). Gamtinių dujų skirstymo rinkos struktūra pagal skirstymo veiklos licencijas turinčių įmonių paskirstytą dujų kiekį 2012 m. III ketv. išliko tokia pati, kaip ir 2011 m. III ketv.: didžiausią skirstymo rinkos dalį užėmė AB „Lietuvos dujos“. Ši įmonė per trečią šių metų ketvirtį paskirstė 125,7 mln. m³ dujų, arba 97,0 proc. nuo iš viso paskirstyto gamtinių dujų kiekio. Rinkos dalyvių paskirstytų gamtinių dujų kiekiai pateikti 8 lentelėje.

2012 m. III ketv. skirstymo veiklos pajamos sudarė 27,3 mln. Lt ir, palyginti su 2011 m. III ketv., buvo 2,8 proc. (arba 0,7 mln. Lt) didesnės. Pajamos, gautos iš buitinių vartotojų, 2012 m.

III ketv. sudarė 8,4 mln. Lt (1,4 proc. daugiau nei 2011 m. III ketv.), pajamos, gautos iš skirstymo veiklos nebuitiniams vartotojams, – 18,9 mln. Lt. (3,4 proc., daugiau nei 2011 m. III ketv.)

8 lentelė. **Gamtinių dujų skirstymo rinkos apimtys, tūkst. m³**

Skirstymo įmonė	Iš viso			Buitiniai vartotojai			Nebuitiniai vartotojai		
	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, proc.	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, proc.	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, proc.
AB „Lietuvos dujos“	125.666	145.853	-13,8	19.693	20.195	-2,5	105.973	125.658	-15,7
UAB „Intergas“	2.100	1.648	27,5	9,1	6,1	51,7	2.091	1.642	27,4
UAB „Fortum Heat Lietuva“	1.266	749	69,0	0,130	0,128	1,6	1.266	749	69,0
UAB „Druskininkų dujos“	40,6	39,7	2,4	31,5	33,6	-6,3	9,1	6,0	51,0
AB agrofirma „Josvainiai“	458	498	-8,0	7,6	8,0	-5,0	451	490	-8,0
Iš viso:	129.531	148.788	-12,9	19.741	20.243	-2,5	109.790	128.545	-14,6

Šaltinis: Komisija.

3.3. Investicijos

2012 m. III ketv. gamtinių dujų skirstymo rinkos dalyviai į skirstymo veiklą investavo 15,7 mln. Lt – 2,4 karto daugiau nei 2011 m. III ketv., kai skirstymo veiklos investicijos siekė 6,5 mln. Lt. 2012 m. III ketv. buvo prijungti 517 nauji vartotojai – 4,8 proc. mažiau nei 2011 m. III ketv. Nutiesto dujotiekio ilgis 2012 m. III ketv. siekė 16,2 km.

9 lentelė. **Gamtinių dujų skirstymo įmonių investicijų rodiklių palyginimas**

Įmonė	Mato vnt.	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, mato vnt.	Pokytis, proc.
Investicijos					
AB „Lietuvos dujos“	tūkst. Lt	15.683	6.415	9.268	144
UAB „Intergas“	tūkst. Lt	63	75	-12	-16
UAB „Fortum Heat Lietuva“	tūkst. Lt	0	0,4	-	-
UAB „Druskininkų dujos“	tūkst. Lt	0	7,3	-	-
Iš viso:	tūkst. Lt	15.746	6.497,7	9.248,3	142
Nutiestas dujotiekių ilgis					
AB „Lietuvos dujos“	km	16,2	18,4	-2,2	-12,0
Viso	km	16,2	18,4	-2,2	-12,0
Prijungta naujų vartotojų					
AB „Lietuvos dujos“	vart. sk.	513	520	-7	-1,3
UAB „Intergas“	vart. sk.	0	1	-	-
UAB „Druskininkų dujos“	vart. sk.	4	22	-18	-82
Iš viso:	vart. sk.	517	543	-26	-4,8

Šaltinis: Komisija.

4. GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMAS

4.1. Rinkos dalyviai

2012 m. III ketv. gamtinių dujų tiekimo licencijas turėjo 17 gamtinių dujų tiekimo įmonių, t. y. keturiomis daugiau negu 2011 m. III ketv. 2012 m. III ketv. buvo išduotos dvi gamtinių dujų tiekimo licencijos. Gamtinių dujų tiekimo veiklą 2012 m. III ketv., kaip ir 2012 m. II ketv., vykdė tos pačios 8 įmonės.

10 lentelė. Licencijuotos gamtinių dujų tiekimo įmonės, 2012 m. III ketv.

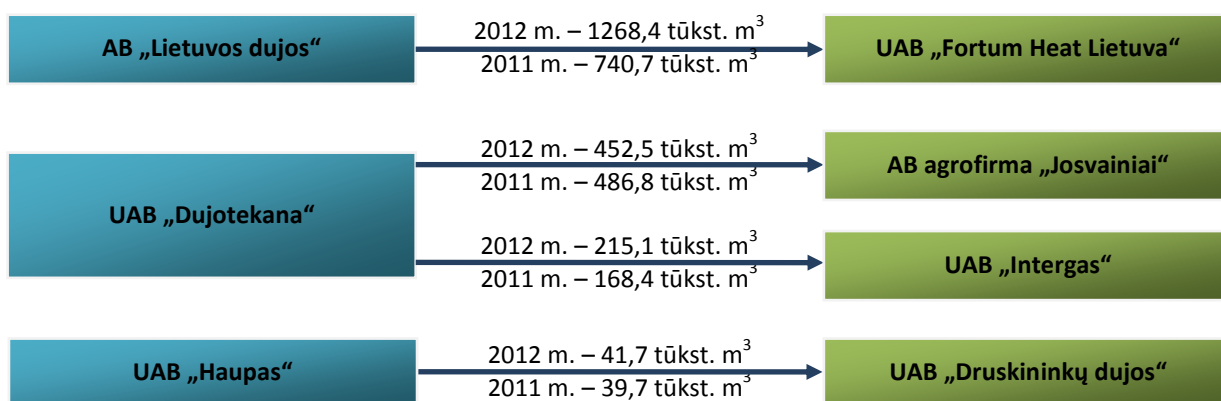
Eil. Nr.	Įmonės pavadinimas	Veiklos vykdymas
1	AB „Lietuvos dujos“	Vykdė
2	AB agrofirma „Josvainiai“	Vykdė
3	UAB „Prekybos namai Giro“	Nevykdė
4	UAB „Dujotekana“	Vykdė
5	Bendra Lietuvos ir Rusijos įmonė UAB „Stella Vitae“	Nevykdė
6	AB „Achema“	Vykdė
7	UAB „Intergas“	Vykdė
8	Lietuvos ir JAV UAB „Iternalit“	Nevykdė
9	UAB „Haupas“	Vykdė
10	UAB „Druskininkų dujos“	Vykdė
11	UAB Kauno termofikacijos elektrinė	Nevykdė
12	UAB „Fortum Heat Lietuva“	Vykdė
13	UAB „Imlitex“	Nevykdė
14	Lietuvos energija, AB	Nevykdė
15	Baltic Energy Partners, UAB	Nevykdė
16	Enefit UAB	Nevykdė
17	SKY ENERGY GROUP, UAB	Nevykdė

Šaltinis: Komisija.

4.2. Didmeninė gamtinių dujų tiekimo rinka

2012 m. III ketv. didmeninėje gamtinių dujų tiekimo rinkoje parduota 1,98 mln. m³ gamtinių dujų (0,5 mln. m³ daugiau nei 2011 m. III ketv.). Vertine išraiška 2012 m. III ketv. pardavimai didmeninėje dujų rinkoje sudaro 3,1 mln. Lt – 56,0 proc. daugiau nei 2011 m. III ketv.

5 pav. Didmeninės rinkos dalyviai ir didmeninėje rinkoje parduotų gamtinių dujų apimtys, 2011–2012 m. III ketv.

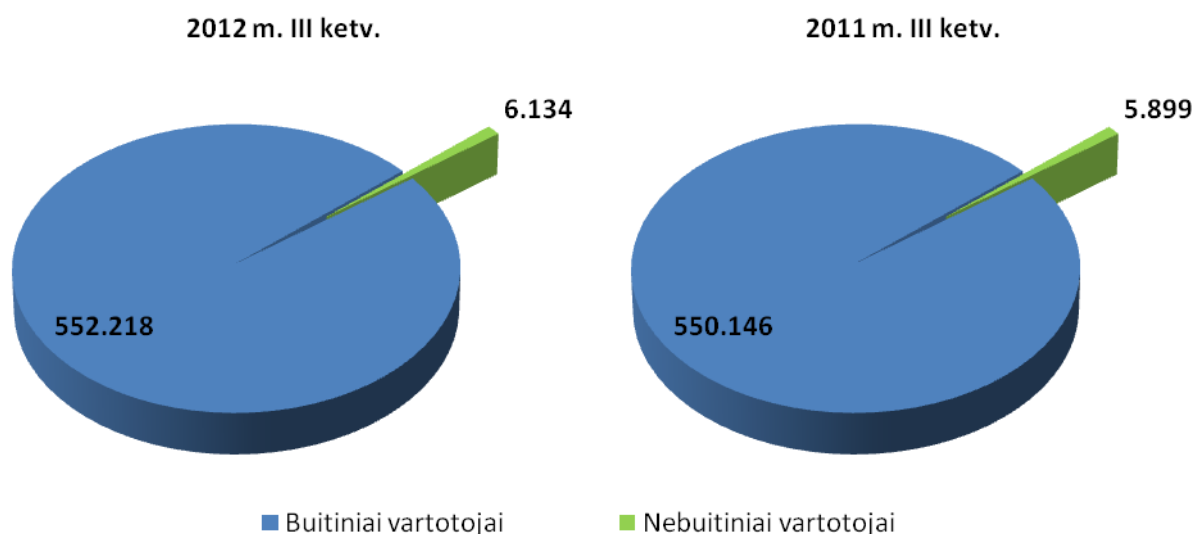
Šaltinis: Komisija.

Nuo 2012 m. kovo 1 d. Lietuvoje pradėjo veikti pirmoji gamtinių dujų birža, kurios operatorius – BALTPPOOL UAB. 2012 m. III ketv. pabaigoje, kaip ir 2012 m. II ketv., biržoje buvo registruoti 3 dalyviai: AB „Klaipėdos nafta“, Lietuvos energija, AB ir UAB „Imlitex“. Per ketvirtį neįvyko sandorių gamtinių dujų biržoje.

4.3. Mažmeninė gamtinių dujų tiekimo rinka

2012 m. III ketv. Lietuvoje buvo 558,4 tūkst. gamtinių dujų vartotojų, iš kurių 552,2 tūkst. – buitiniai ir 6,1 tūkst. – nebutiniai.

6 pav. Rinkos struktūra pagal vartotojus, 2011–2012 m.

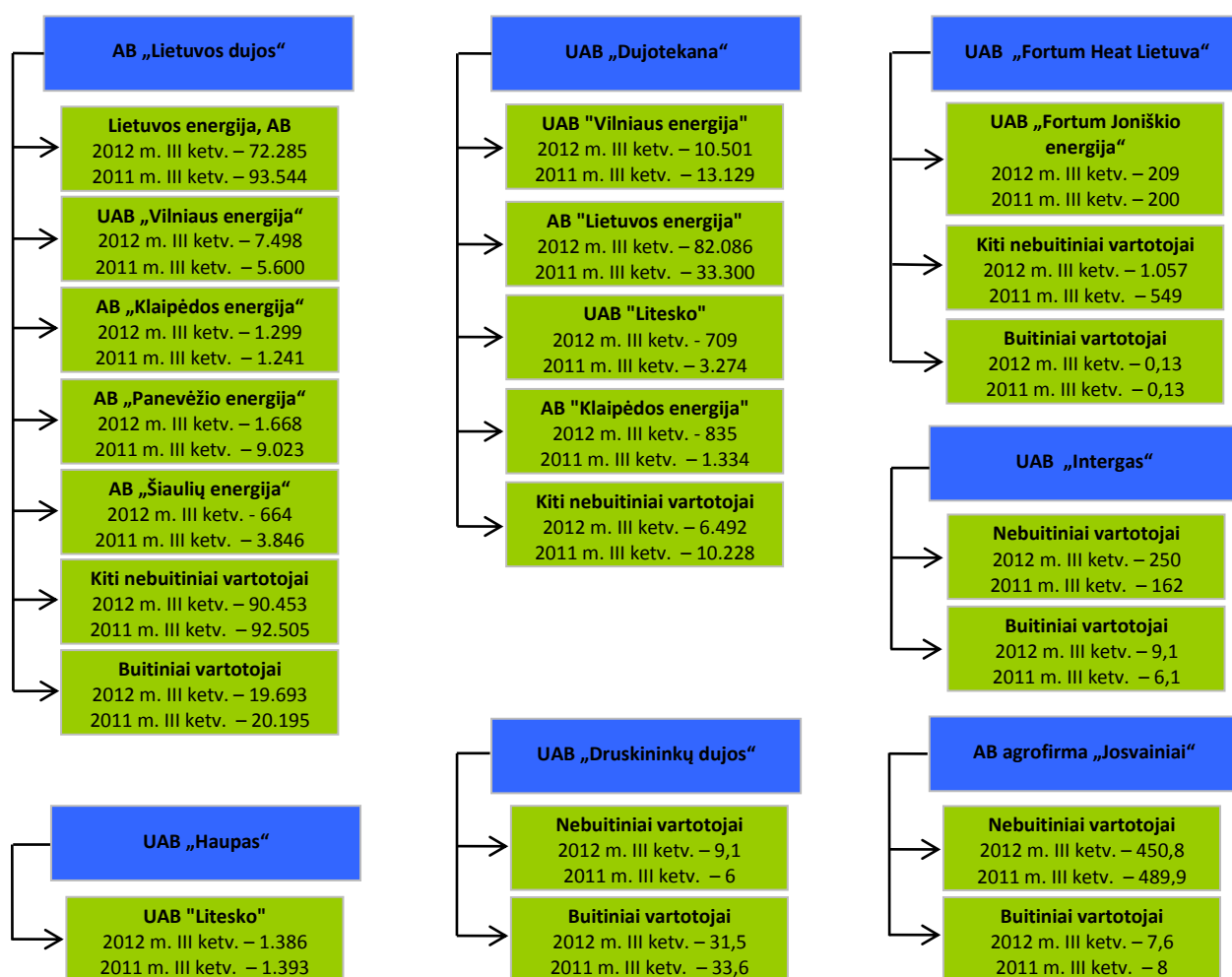

Šaltinis: Komisija.

Gamtinių dujų tiekėjai 2012 m. III ketv. išliko tie patys, kaip ir 2012 m. II ketv.: AB „Lietuvos dujos“, UAB „Dujotekana“, UAB „Haupas“, UAB „Fortum Heat Lietuva“, UAB „Druskininkų dujos“, AB agrofirma „Josvainiai“ ir UAB „Intergas“.

2012 m. III ketv. mažmeninėje gamtinių dujų tiekimo rinkoje parduota 297,6 mln. m³ gamtinių dujų, t. y. 2,6 proc. daugiau nei 2011 m. III ketv. Pardavimai nebuitiniam vartotojams didėjo 3,0 proc., buitiniams – mažėjo 2,5 proc. Pardavimų koncentracija mažmeninėje gamtinių dujų tiekimo rinkoje išliko panaši kaip ir 2011 m. III ketv.: 98,9 proc. mažmeninės tiekimo rinkos užėmė AB „Lietuvos dujos“ ir UAB „Dujotekana“ (2011 m. III ketv. – 99 proc.), 1,1 proc. – kiti rinkos dalyviai. Nors konsoliduota AB „Lietuvos dujos“ ir UAB „Dujotekana“ užimama padėtis mažmeninėje gamtinių dujų rinkoje beveik nepakito, tačiau UAB „Dujotekana“ 2012 m. III ketv. užimama mažmeninės gamtinių dujų tiekimo rinkos dalis sudarė 33,8 proc. arba 12,7 procentinių punktų daugiau nei 2011 m. III ketv. AB „Lietuvos dujos“ užimama rinkos dalis mažėjo 12,9 procentinių punktų – iki 65,1 proc.

7 pav. Mažmeninės gamtinių dujų tiekimo rinkos struktūra, 2012 m. III ketv., tūkst. m³

Šaltinis: Komisija.

2012 m. III ketv. mažmeninėje gamtinių dujų tiekimo rinkoje buitiniams vartotojams tenkanti tiekimo dalis sudarė 6,6 proc. ir, palyginti su 2011 m. III ketv., mažėjo 0,3 procentinio punkto. Nebuitinių vartotojų nupirktas gamtinių dujų kiekis didėjo ir tiekimo rinkoje sudarė 93,4 proc.

Buitinių vartotojų segmentas:

2012 m. III ketv. mažmeninėje rinkoje gamtines dujas buitiniams vartotojams, kaip ir praėjusių metų pirmąjį ketvirtį, tiekė 5 įmonės. Dujos buvo tiekiamos 552,2 tūkst. buitinių vartotojų, t. y. 0,4 proc. daugiau nei 2011 m. III ketv.

2012 m. III ketv. buitiniai vartotojai suvartojo 19,7 mln. m³ gamtinių dujų – 2,5 proc. mažiau nei 2011 m. III ketv. Buitiniai vartotojai trečiąjį šių metų ketvirtį už gamtines dujas sumokėjo 30,8 mln. Lt, tai 20,0 proc. (arba 5,1 mln. Lt) daugiau nei 2011 m. III ketv., kai už dujas buvo sumokėta 25,7 mln. Lt.

AB „Lietuvos dujos“ ir toliau išlieka pagrindine gamtinių dujų tiekėja buitiniams vartotojams: 2012 m. III ketv. šios įmonės užimama rinkos dalis sudarė 99,8 proc. visų pardavimų.

11 lentelė. **Gamtinių dujų kiekio, pajamų bei rinkos dalių buitiniams vartotojams palyginimas**

Tiekėjas	Kiekiai, tūkst. m ³			Pajamos, tūkst. Lt			Segmento dalis pagal kiekius, proc.		
	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, proc.	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, proc.	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, proc. punktais
AB „Lietuvos dujos“	19.693	20.195	-2,5	30.738	25.556	20,3	99,76	99,76	0,00
AB agrofirma „Josvainiai“	7,6	8,0	-5,0	12,9	11,1	16,2	0,04	0,04	0,00
UAB „Druskininkų dujos“	31,5	33,6	-6,3	75,7	67,12	12,7	0,16	0,17	-0,01
UAB „Fortum Heat Lietuva“	0,13	0,128	1,6	0,238	0,25	-6,3	0,00	0,00	0,00
UAB „Intergas“	9,1	6,1	49,9	12,1	6,44	87,9	0,05	0,03	0,02
Iš viso:	19.741	20.243	-2,5	30.831	25.696	20,0	100,0	100,0	

Šaltinis: Komisija.

Nebuitinių vartotojų segmentas:

Nebuitiniams vartotojams, gamtines dujas mažmeninėje rinkoje 2012 III ketv. tiekė tos pačios 7 įmonės, kaip ir 2012 m. II ketv.

2012 m. III ketv. nebutiniai vartotojai nupirko 277,9 mln. m³ dujų. Palyginti su 2011 m. III ketv., 2012 m. III ketv. nebutinių vartotojų mažmeninėje rinkoje nupirktų dujų kiekis didėjo 3 proc. Nebuitiniai vartotojai 2012 m. III ketv. už dujas sumokėjo 393,4 mln. Lt, t. y. 17,2 proc. daugiau nei 2011 m. III ketv. (335,7 mln. Lt).

Pagrindinę nebutinių vartotojų rinkos dalį, vertinant pagal parduotų gamtinių dujų kiekį, ir toliau užima AB „Lietuvos dujos“: 2012 m. III ketv., palyginti su 2011 m. III ketv., įmonės užimama rinkos dalis mažėjo 13,7 procentiniais punktais ir siekė 62,6 proc. UAB „Dujotekana“ užimama rinkos dalis 2012 m. III ketv., palyginti su 2011 m. III ketv., didėjo 13,5 procentiniais punktais ir siekė 36,2 proc.

12 lentelė. **Gamtinių dujų kiekio, pajamų bei rinkos dalių nebutiniams vartotojams palyginimas**

Tiekėjas	Kiekiai, tūkst. m ³			Pajamos, tūkst. Lt			Segmento dalis pagal kiekius, proc.		
	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, proc.	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, proc.	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.	Pokytis, proc. punktais
AB „Lietuvos dujos“	173.867	205.759	-15,5	245.647	255.275	-3,8	62,58	76,26	-13,68
UAB „Dujotekana“	100.623	61.265	64,2	142.319	76.438	86,2	36,21	22,71	13,50
UAB „Haupas“	1.386	1.393	-0,5	2.263	1995	13,5	0,50	0,52	-0,02
AB agrofirma „Josvainiai“	450,8	489,9	-8,0	668	632	5,7	0,16	0,18	-0,02
UAB „Druskininkų dujos“	9,1	6,0	51,7	19,1	12,4	54,7	0,00	0,00	0,00
UAB „Fortum Heat Lietuva“	1.266	749	69,0	2.087	1.124	85,7	0,46	0,28	0,18
UAB „Intergas“	250	162	55,0	355	205	73,3	0,09	0,06	0,03
Iš viso:	277.852	269.824	3,0	393.358	335.681	17,2	100,0	100,0	

Šaltinis: Komisija.

4.4. Investicijos

Iš visų įmonių, užsiimančių gamtinių dujų tiekimu, į gamtinių dujų tiekimo rinką 2012 m. III ketv. investavo tik AB „Lietuvos dujos“. 2012 m. III ketv. tiekimo veiklos investicijos sudarė 0,14 mln. Lt – 2,8 karto daugiau nei 2011 m. III ketv.

13 lentelė. **Gamtinių dujų tiekimo įmonių investicijos, tūkst. Lt**

Įmonė	2012 m. III ketv.	2011 m. III ketv.
AB „Lietuvos dujos“	138	32
UAB „Dujotekana“	0	17
UAB „Fortum Heat Lietuva“	0	0,041
Iš viso:	138	49

Šaltinis: Komisija.